

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Τρίτη 3 Ιανουαρίου 2017

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Η γλώσσα των δύο φύλων

Η γλωσσική διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα αρχίζει πριν ακόμη γεννηθεί το μωρό. Πριν το παιδί γεννηθεί, αρχίζει να λαμβάνει ερεθίσματα από έναν κόσμο που δε γνωρίζει, θα συνεχίσει μετά τη γέννηση με την επικοινωνία, που θα έχει με το υποκείμενο που το προσέχει και συνήθως είναι η μητέρα. Η κοινωνική συμπεριφορά και η απάντηση σε όλα τα ερεθίσματα, θα έχει ολοκληρωθεί πριν το μωρό συμπληρώσει ένα χρόνο. Στα πρώτα χρόνια, εναρμονίζεται με το βιολογικό του ρυθμό αλλά και το ρυθμό ζωής. Έτσι, τα μικρά απαντούν στα εξωτερικά ερεθίσματα με μονοσύλλαβες λέξούλες και με εκφράσεις του προσώπου.

Έχει παρατηρηθεί ότι οι ενήλικοι μιλούν με διαφορετικό τρόπο προς τα αγόρια και τα κορίτσια. Αυτή η διαφορετική αντιμετώπιση εσωτερικεύεται από τα παιδιά. Την εσωτερικευση αυτή μπορεί να τη δει κανείς στα παιχνίδια τους, παρατηρώντας και το γλωσσικό κώδικα που χρησιμοποιούν. Στις περιόδους αυτές, εδραιώνονται καλά μέσα στα παιδιά και οι γλωσσικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των δύο φύλων, όπως και η σχετική συμπεριφορά. Μέχρι να μπουν στο σχολείο, έχουν αφομοιώσει πλήρως τα μοντέλα των δύο φύλων. Είναι χαρακτηριστική η παρατήρηση, ότι τα αγόρια κυρίως τα καταφέρνουν στα μαθηματικά και στη γεωμετρία ενώ τα κορίτσια στη φιλολογία. Τη γλωσσική ικανότητα και την ικανότητα επικοινωνίας την αποκτάμε βρέφη, μέσα από τη αλληλεπίδραση με το περιβάλλον μας.

Η γλωσσική συμπεριφορά των ανθρώπων συνδέεται με διάφορες προδιαγραφές, σύμφωνα με τον κοινωνικό ρόλο, που καλούνται να αναλάβουν. Στη γλωσσική συμπεριφορά των γυναικών, λόγου χάρη, βλέπουμε να πραγματώνεται ήδη από πολύ νωρίς το πρότυπο του «ωραίου» και «ασθενούς φύλου». Η φράση «σαν αγοροκόριτσο η μιλιά σου» είναι μία προειδοποίηση για τα κορίτσια, έστω κι αν ακούγεται μέσα από το γνωστό τραγούδι. Άνδρες και γυναίκες είναι κοινωνικά άνισοι και η κοινωνία οριοθετεί για αυτούς διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους, αλλά περιμένει και διαφορετική συμπεριφορά. Η γλώσσα αντικατοπτρίζει αυτή την

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

κοινωνική διαφορά. Οι γυναίκες πρέπει να είναι πιο «σωστές», έστω και γλωσσικά.

Τα taboo μιας κοινωνίας, είναι φόβοι και οι συγκρούσεις της, που η κοινωνία δύσκολα αντιμετωπίζει. Η σύνδεση μεταξύ της γλώσσας των γυναικών και των taboo είναι από όλους παραδεκτή. Αυτά, βέβαια, συνδέονται και με τη γλώσσα των ανδρών. Οι απαγορεύσεις των taboo και οι έλεγχοι, που ασκούν, έχουν να κάνουν με την κοινωνική δομή και το πολιτιστικό περιβάλλον. Τα taboo μπορούν να έχουν παντοδύναμη επιρροή στην ανάπτυξη των διαφοροποιημένων λεξιλογίων των δύο φύλων. Στους Zulu για παράδειγμα, έχει παρατηρηθεί ότι μία γυναίκα δεν επιτρέπεται να αναφέρει το όνομα του πεθερού της ή των αδερφών της κι αν παραβεί το taboo, η ποινή είναι θάνατος.

Αποστολία Μπέτα - Κείμενο δημοσιευμένο στο διαδίκτυο, ελαφρώς διασκευασμένο.

Γλώσσα και φύλο

Οι διαφορές των δύο φύλων στη χρήση της γλώσσας και κυρίως στις επικοινωνιακές στρατηγικές έχουν μελετηθεί συστηματικά κυρίως στον αγγλοσαξωνικό χώρο. Με βάση αυτές τις μελέτες έχει διαπιστωθεί ότι οι διαφορές αυτές αφενός παρεμποδίζουν την αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσα στα δύο φύλα και αφετέρου συντελούν στον κοινωνικό αποκλεισμό των γυναικών. Σύμφωνα με την Coates (1993), η χρήση π.χ. υποστηρικτικών εκφράσεων (ναι, μάλιστα, μμ) από τις γυναίκες παρερμηνεύεται συχνά ως συμφωνία με τα λεγόμενα του συνομιλητή, ενώ η έλλειψη αυτών από τον λόγο των αντρών εκλαμβάνεται ως έλλειψη προσοχής για τις συνομιλήτριές τους. Η συχνή χρήση ερωτήσεων και αιτήσεων από τις γυναίκες ερμηνεύεται από τους συνομιλητές τους μόνο ως επιθυμία για περισσότερες πληροφορίες, ενώ στόχος των γυναικών μπορεί να είναι η εγκαθίδρυση ενός διάυλου επικοινωνίας. Επίσης, οι γυναίκες συχνά μιλάνε ταυτόχρονα με τον συνομιλητή τους, για να δείξουν τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον τους για το θέμα της συζήτησης, κάτι που οι άντρες θεωρούν διακοπή και αγένεια. Η μετάβαση από ένα θέμα συζήτησης προς ένα άλλο γίνεται από τις γυναίκες **βαθμιαία** και βάσει των προηγούμενων λεγομένων των συνομιλητριών τους, αφού έχει προηγηθεί αρκετός χρόνος συζήτησης για το κάθε θέμα. Οι άντρες, από την άλλη μεριά, δεν αφιερώνουν παρά λίγο χρόνο στο κάθε θέμα και αλλάζουν θέματα γρήγορα, με συνέπεια οι συνομιλήτριές τους να νιώθουν ότι δεν ενδιαφέρονται αρκετά. Οι γυναίκες συζητούν ανοιχτά προσωπικές τους εμπειρίες και θέματα, με σκοπό να τις μοιραστούν και να αποσπάσουν κάποια διαβεβαίωση ή παρηγοριά, σε αντίθεση με τους άντρες που συχνά θεωρούν τις προσωπικές συζητήσεις επικίνδυνες ή περιττές και, όταν συμμετέχουν σε αυτές αναλαμβάνουν συμβουλευτικό κυρίως ρόλο. Οι γυναίκες ως ακροάτριες σε μια συνομιλία υιοθετούν ενεργό ρόλο με τη χρήση υποστηρικτικών εκφράσεων, όπως είπαμε παραπάνω, την ενθάρρυνση των άλλων συνομιλητών και συνομιλητριών τους να πάρουν μέρος στη συζήτηση και με το να έχουν **διαρκή** οπτική επαφή με το άτομο που έχει τον λόγο.

Ρούλα Τσοκαλίδου www.greek-language.gr.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.1.** Αντλώντας στοιχεία από τα παραπάνω κείμενα, να αναφέρετε πώς γίνεται φανερή η υποβάθμιση του γυναικείου φύλου μέσω της γλώσσας (περίπου 100 λέξεις); (μονάδες 15)
- A.2.** «Έχει παρατηρηθεί ότι οι ενήλικοι μιλούν με διαφορετικό τρόπο προς τα αγόρια και τα κορίτσια.». Χρησιμοποιώντας το παραπάνω χωρίο ως θεματική περίοδο να αναπτύξετε μια παράγραφο (70- 90 λέξεις). (μονάδες 10)

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

- B.1.** α. Να βρείτε τη δομή της πρώτης (1^{ης}) παραγράφου του πρώτου κειμένου «Η γλωσσική διαφοροποίηση... εκφράσεις του προσώπου». (μονάδες 05)
- β. Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης (3^{ης}) παραγράφου του πρώτου κειμένου: «Η γλωσσική συμπεριφορά... έστω και γλωσσικά» και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 05)
- B.2.** «Η συχνή χρήση ερωτήσεων και αιτήσεων από τις γυναίκες ερμηνεύεται από τους συνομιλητές τους μόνο ως επιθυμία για περισσότερες πληροφορίες...» Στο παραπάνω απόσπασμα να μετατρέψετε τη σύνταξη από παθητική σε ενεργητική. (μονάδες 03)
- B.3.** α. Να αναλύσετε τις ακόλουθες λέξεις στα συνθετικά τους και από το δεύτερο (2^ο) συνθετικό να γράψετε μια νέα συνθετική λέξη (ουσιαστικό ή επίθετο): περιμένει, εκλαμβάνεται. (μονάδες 04)
- β. Να γράψετε από μια συνώνυμη για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις: έλλειψη, βαθμιαία, υιοθετούν, διαρκή. (μονάδες 04)
- B.4.** α. Να εντοπίσετε στο δεύτερο κείμενο και να γράψετε δύο (2) εκφράσεις στις οποίες η γλώσσα χρησιμοποιείται ποιητικά/μεταφορικά. (μονάδες 02)
- β. Να εξηγήσετε τι επιδιώκει η συντάκτρια με την ποιητική χρήση της γλώσσας στις φράσεις που εντοπίσατε παραπάνω. (μονάδες 02)

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

- Γ.** «Η γλωσσική διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα αρχίζει πριν ακόμη γεννηθεί το μωρό». Σε άρθρο (περίπου 400 λέξεις) για τη διαδικτυακή εφημερίδα του σχολείου, αναλάβετε να εκφράσετε τις απόψεις σας.
- α. Ποια είναι τα αποτελέσματα της διαφοροποίησης της γλώσσας των δύο φύλων στη διαμόρφωση των μεταξύ τους σχέσεων;
- β. Με ποιους τρόπους οι φορείς αγωγής μπορούν να συμβάλουν, ώστε η επικοινωνία μεταξύ των δύο φύλων να καταστεί γόνιμη και ουσιαστική;

ΜΟΝΑΔΕΣ 50

Σας ευχόμαστε επιτυχία!!